

بسمه تعالی

دانشگاه علامه طباطبائی

دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی

پایان نامه جهت دریافت درجه کارشناسی ارشد در رشته مدیریت ورزشی

عنوان پایان نامه:

بررسی "ورزش آموزشی" نظام جامع توسعه ورزش کشور براساس مدل SWOT

استاد راهنما:

دکتر فرزاد غفوری

استاد مشاور:

دکتر حبیب هنری

استاد داور:

دکتر غلامعلی کارگر

پژوهشگر:

محمد رحیم

الهی!

کرفقار آن دردم که تو در مان آنی، بنده آن شنایم که تو سزاوار آنی، من در تو چه دانم تو دانی، تو آنی که خود کفتی و چنانکه خود کفتی آنی، من شنای تو را توانم شمر د آنگونه که تو خود بر نفس خویش شنا کفتی.

تقدیم به:

مادر بزرگم

که پای سجاده اش زمزمه خوش قرآن و دعا گوش را می نوازد .

پدرم و مادرم

که سرسبزی خویش را به بهار وجود فرزندان شان پیوند دادند و از نگاه شان شوق زندگی و استقامت می بارد. و امروز نیز عزت و آبروی ما از برکت عمر و حرمت وجود شان می باشد.

همسرم

که با همدلی و هم فکری خویش دشواری این راه را بر من آسان نمود.

تشکر و قدردانی

با نام و یاد خداوند و حمد و سپاس بی کران به درگاه او که نعمت زیستن همراه عقل و درک و در پی آن کسب دانش را ارزانی داشت او را سپاس می گویم که آموختن و درک آخرین زبانی که او با بشر به وسیله آن سخن گفته را اعطا کرد و بی شک هیچگاه از عهده سپاس او برنخواهم آمد و سپاس که انبیاء را برای تعلیم انسان فرستاد که انسانها را از تاریکیهای جهل و نادانی بیرون کشند و پیام جاویدان دانستن و شناختن را به انسان هدیه نمایند و در پی ایشان رسالت آموختن و شناختن را بر دوش معلمانی نهاده شده که جایگاه ایشان از انبیاء پایین تر نیست و سپاس از تمامی معلمانی که نعمت آموختن و دانستن را به من ارزانی داشتند و از گوهر نهفته در جان خویش مرا بهره مند ساختند.

و سپاس و قدردانی از اساتید محترم گروه تربیت بدنی دانشکده روانشناسی دانشگاه علامه طباطبایی بخصوص آقای دکتر فرزاد غفوری (استاد راهنما) و جناب آقای دکتر حبیب هنری (استاد مشاور) و همچنین جناب آقای دکتر غلامعلی کارگر (استاد داور) که بر من منت نهاده و قبول زحمت فرمودند و با رهنمودهای سودمند خویش مرا در تحقیق و تألیف این پایان نامه یاری رساندند، آرزوی توفیقات روز افزون دارم. همچنین از اساتید معظم و بزرگواری که در طول تحصیل از خرمن دانششان خوشه ای بر گرفته ام، با ذکر جمیل یاد می کنم و نسبت به یکایک آن بزرگواران ادای احترام دارم و امیدوارم که توانسته باشم با ارائه مطلوب پایان نامه ام تا حدودی جبران زحمت های این عزیزان را بنمایم.

همچنین باید اذعان نمایم که این پژوهش خالی از اشکال و ایراد نیست ولی تا حد امکان و توان و ارائه مطلوب آن خالصانه تلاش نموده ام.

محمد رحیم

چکیده :

هدف از انجام این پژوهش، مطالعه برنامه‌ها و سیاست‌ها و راهبردهای ورزش آموزشی (تعلیم و تربیتی) در طرح جامع ورزش کشور بود. برنامه استراتژیک فرایندی است در جهت تجهیز منابع سازمان و وحدت بخشیدن به تلاش‌های آن برای نیل به رسالت و اهداف بلند مدت، با توجه به امکانات و محدودیت‌های درونی و بیرونی می‌باشد. جامعه آماری این پژوهش شامل کلیه صاحب‌نظران، متخصصان آگاه آموزش و پرورش و اساتید مدیریت ورزش دانشگاه‌های تهران که در مجموع ۱۳۰ نفر را تشکیل می‌دادند. روش پژوهش توصیفی و از نوع کاربردی بود. ابزار اندازه‌گیری این تحقیق پرسشنامه محقق ساخت بود که بطور مقطعی و در سال ۱۳۸۹ در میان جامعه آماری توزیع گردید. برای تعیین روایی این پرسشنامه از نظرات اساتید و متخصصان استفاده شد که پس از اعمال نظر آنها به اصلاح موارد اشاره شده اقدام شد. همچنین تعداد ۱۸ پرسشنامه به شکل مقدماتی در جامعه آماری توزیع و پس از جمع‌آوری، پایایی آن با استفاده از آزمون آلفای کرونباخ ۰/۸۹ گزارش شد. برای تجزیه و تحلیل یافته‌ها از آمار توصیفی و در بخش آمار استنباطی از آزمون‌های فریدمن استفاده شد. یافته‌های تحقیق نشان داد که تفاوت معناداری بین تقاطع درونی هر چهار متغیر قوت، ضعف، فرصت و تهدید در ورزش آموزشی (تعلیم و تربیتی) طرح جامع ورزش کشور وجود دارد که به ترتیب اهمیت در هر متغیر مشخص شده‌اند. همچنین یافته‌ها نشان داد که براساس مدل SWOT، استراتژی WT (ضعف درون سازمانی و تهدید برون سازمانی) در ورزش آموزشی (تعلیم و تربیتی) طرح جامع ورزش کشور حاکم است. استراتژی‌های ورزش آموزشی (تعلیم و تربیتی) طرح جامع ورزش کشور بایستی به گونه باز تدوین و اجرا گردند که بتوانند با استفاده مناسب از قوت‌ها و فرصت‌های موجود نظیر وجود جمعیت نوجوان و جوان به عنوان نیروهای بالقوه و علاقمندی دانش‌آموزان و دانشجویان به مقوله ورزش و تربیت بدنی و وجود فدراسیون ورزش مدارس و همچنین رویکرد علمی به ورزش در سالهای اخیر بتوانند از ضعف‌ها کاسته و در جهت برخورد با تهدیدات محیطی پیش‌رو، به طور مطلوب عمل کنند.

واژه‌های کلیدی: ورزش آموزشی (تعلیم و تربیتی)، طرح جامع ورزش، ورزش مدارس، قوت، ضعف، فرصت و تهدید، SWOT

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
فصل اول: طرح تحقیق	
۲	مقدمه
۵	بیان مسئله
۹	ضرورت و اهمیت تحقیق
۱۲	اهداف تحقیق
۱۲	سوالات و فرضیه های تحقیق
۱۳	تعریف مفاهیم و واژگان اختصاصی
فصل دوم: مبانی نظری و پیشینه تحقیق	
۱۷	برنامه ریزی
۱۸	ضرورت برنامه ریزی
۱۸	اتریشی برنامه ریزی
۱۹	مواع و مشکلات برنامه ریزی
۲۰	انواع برنامه ریزی
۲۰	برنامه ریزی استراتژیک
۲۲	مزایای برنامه ریزی استراتژیک
۲۲	محدودیت‌های برنامه ریزی استراتژیک
۲۳	ویژگی‌های برنامه ریزی استراتژیک
۲۳	مدل SWOT
۲۷	دلایل اهمیت ورزش
۲۹	مدل مول و همکاران
۳۱	طرح جامع تربیت بدنی و ورزش کشور
۳۴	تاریخچه ورزش آموزشی
۴۶	نظام آموزشی کشور
۴۸	تحقیقات انجام شده در داخل کشور
۵۴	تحقیقات انجام شده در خارج کشور
۵۷	جمع بندی ادبیات و پیشینه تحقیق
فصل سوم: روش اجرای تحقیق	
۵۹	جامعه آماری، روش نمونه گیری، حجم نمونه
۶۰	روش گردآوری اطلاعات و داده ها
۶۱	روش سنجش روایی و پایایی
۶۱	روش تجزیه و تحلیل داده ها
۶۲	متغیر های تحقیق
فصل چهارم: داده ها	
۶۴	توصیف ویژگی های جمعیت شناختی
۶۴	وضعیت شغلی
۶۵	وضعیت تحصیلات
۶۵	وضعیت جنسیت
۶۶	وضعیت سن
۶۶	وضعیت تدریس
۶۷	وضعیت سابقه کار
۶۷	وضعیت محل خدمت
۶۷	وضعیت تاهل
۶۸	آزمون فرضیه اول
۶۹	آزمون فرضیه دوم
۷۰	آزمون فرضیه سوم
۷۱	آزمون فرضیه چهارم
۷۲	آزمون فرضیه پنجم

فصل پنجم: بحث و نتیجه گیری

۷۴	مقدمه
۷۴	خلاصه تحقیق
۷۶	یافته های تحقیق
۷۶	بحث و نتیجه گیری
۸۵	جمع بندی
۸۸	پیشنهادات برخاسته از تحقیق
۹۰	پیشنهادات برای تحقیقات آتی

منابع ، مآخذ و پیوست ها

۹۱	منابع و مآخذ فارسی
۹۷	منابع و مآخذ انگلیسی
۹۹	پرسشنامه
۱۰۳	چکیده انگلیسی

فهرست جداول

صفحه	عنوان
۲۶	جدول ۱-۲ تفکیک عوامل چهارگانه به صورت مثبت و منفی
۲۶	جدول ۲-۲ استراتژی های سازمان براساس مدل Tows
۴۵	جدول ۲-۲ خلاصه سیر تحولات تاریخی تربیت بدنی و ورزش در تعلیم و تربیت ایران قبل از انقلاب اسلامی
۴۶	جدول ۲-۲ خلاصه سیر تحولات تاریخی تربیت بدنی و ورزش در تعلیم و تربیت ایران پس از انقلاب اسلامی
۴۸	جدول ۱-۴ آماره های آزمون فریدمن جهت نقاط قوت ورزش آموزشی در طرح جامع ورزش کشور
۴۸	جدول ۲-۴ میانگین رتبه ها در آزمون فریدمن (نقاط قوت ورزش آموزشی در طرح جامع ورزش کشور)
۴۹	جدول ۳-۴ آماره های آزمون فریدمن جهت نقاط ضعف ورزش آموزشی در طرح جامع ورزش کشور
۴۹	جدول ۴-۴ میانگین رتبه ها در آزمون فریدمن (نقاط ضعف ورزش آموزشی در طرح جامع ورزش کشور)
۷۰	جدول ۵-۴ آماره های آزمون فریدمن جهت فرصت های ورزش آموزشی در طرح جامع ورزش کشور
۷۰	جدول ۶-۴ میانگین رتبه ها در آزمون فریدمن (فرصت های ورزش آموزشی در طرح جامع ورزش کشور)
۷۱	جدول ۷-۴ آماره های آزمون فریدمن جهت تهدیدهای ورزش آموزشی در طرح جامع ورزش کشور
۷۱	جدول ۸-۴ میانگین رتبه ها در آزمون فریدمن (تهدیدهای ورزش آموزشی در طرح جامع ورزش کشور)
۷۱	جدول ۹-۴ نتایج آزمون رتبه ای فریدمن در چهار متغیر اصلی تحقیق (قوت، ضعف، فرصت، تهدیدهای ورزش آموزشی در طرح جامع ورزش کشور)

فهرست اشکال و نمودارها

صفحه	عنوان
۳۱	شکل ۱-۲ مدل سلسله مراتبی بخش های اصلی ورزش
۳۳	شکل ۲-۲ ساختار ایستای مؤلفه های نظام جامع تربیت بدنی و ورزش
۶۴	نمودار ۱-۴ توزیع درصدی وضعیت شغلی نمونه های تحقیق
۶۵	نمودار ۲-۴ توزیع درصدی وضعیت تحصیلات نمونه های تحقیق
۶۵	نمودار ۳-۴ توزیع درصدی وضعیت جنسیت نمونه های تحقیق
۶۶	نمودار ۴-۴ توزیع درصدی وضعیت سنی نمونه های تحقیق
۶۶	نمودار ۵-۴ توزیع درصدی وضعیت تدریس نمونه های تحقیق
۶۷	نمودار ۶-۴ توزیع درصدی سابقه خدمت نمونه های تحقیق
۶۷	نمودار ۷-۴ توزیع درصدی وضعیت محل خدمت نمونه های تحقیق
۶۷	نمودار ۸-۴ توزیع درصدی وضعیت تاهل نمونه های تحقیق

فصل اول

کلیات پژوهش

فصل اول : کلیات پژوهش

مقدمه:

بسیاری از مشکلات جسمانی افراد به ناکام بودن آنها در فعالیتهای جسمانی مربوط می شود. بنابراین این برای کمک به شناخت خطرهای فقر حرکتی، آموزش آمادگی جسمانی، یادگیری مهارتها و دانش لازم برای آمیختن تمرین جدی با زندگی الزامی است. این آموزش بایستی از طریق فرایندهای رسمی تعلیم و تربیت و آموزش تربیت بدنی، تندرستی، ورزش و تفریحات سالم در مدارس و دانشگاه ها صورت پذیرد. (طرح جامع توسعه ورزش کشور، ۱۳۸۲)

ورزش ابزاری مهم در دست حکومت ها و دولت ها برای هدایت مردم به سوی اهداف برنامه ای است؛ زیرا عمده ترین وسیله تربیت همگانی موجود در جامعه معاصر کنونی در کشورهای پیشرفته صنعتی، ورزش است (طرح اجمالی سند راهبرد توسعه نظام جامع تربیت بدنی و ورزش ۱۳۸۱)

تاریخ بیانگر تمایلات درونی انسان به فعالیت های جسمانی است. در جوامع بدوی و یا در فرهنگ باستانی برنامه های تربیت بدنی سازمان یافته وجود نداشت لیکن فعالیت های بدنی بخش لاینفک زندگی روزمره انسان را تشکیل می داده، بدن های سالم، قوی و پرورش یافته از خصوصیات ظاهری مردم آن زمان بوده است. (شعبانی، ۱۳۸۸) نقش تعلیم و تربیت به طور عام و تربیت بدنی به طور خاص در معرض تغییرات دائمی است. (شعبانی بهار و همکاران، ۱۳۸۶)

امروز در اکثر نقاط جهان نگرش سنتی به تربیت بدنی و ورزش جای خود را به نگرشی نو داده است. مردم دنیا در همه مراحل عمر در پی یادگیری های مختلف، به ویژه فعالیتهای فرهنگی ورزشی هستند. در نگرش سنتی، آموزش مهارت های ورزشی با تاکید بر تشویق و ترغیب مردم در جهت گنجاندن فعالیت های حرکتی در زندگی مطرح بوده است. (مول^۱، ۲۰۰۵)

بسیاری از مشکلات جسمانی افراد به ناکام بودن آنها در فعالیتهای جسمانی مربوط می شود. بنابر این برای کمک به شناخت خطرهای فقر حرکتی، آموزش آمادگی جسمانی، یادگیری مهارتها و دانش لازم برای آمیختن تمرین جدی با زندگی الزامی است. این آموزش بایستی از طریق فرایندهای رسمی تعلیم و تربیت و آموزش تربیت بدنی، تندرستی، ورزش و تفریحات سالم در مدارس و دانشگاه ها صورت پذیرد. (طرح جامع توسعه ورزش کشور، ۱۳۸۲)

در پایان قرن بیستم علوم پزشکی و دیگر علوم دلایل قاطعی را در باره فواید حاصل از فعالیت بدنی منظم، در درازمدت ارائه کردند و بر لزوم پی ریزی آن در نخستین سالهای زندگی فرد تأکید ورزیدند. در بند ۲ منشور تربیت بدنی یونسکو از مؤسسه های ملی دعوت شده است که تربیت بدنی و ورزش را رواج دهند و از آن حمایت کنند. (آزمون، ۱۳۸۲) بنابر قانون بودجه سال ۸۸ وزارت آموزش و پرورش و واحدهای تابعه از پرداخت هرگونه عوارض به شهرداری ها معاف میباشند. (قانون بودجه ۱۳۸۸) با این وجود، تربیت بدنی در مدارس به لحاظ شرایط محیطی و عدم امکانات و وسائل لازم از جذابیت مورد نیاز برای جلب توجه دانش آموزان برخوردار نیست.

(شفیع نیا، ۱۳۸۶)

^۱.Mull

فعالیت تربیت بدنی به طور عام و تربیت بدنی در مدارس به طور خاص به عنوان جلوه ای از فرایند کلی تعلیم و تربیت نقش اساسی در برآورده شدن این اهداف ، بازی می کند. از دیدگاه معلمان تربیت بدنی عوامل موثر بر کیفیت بخشی درس تربیت بدنی به ترتیب اولویت عبارتند از :

- ۱- امکانات
- ۲- بودجه
- ۳- محتوای آموزشی
- ۴- نگرش
- ۵- برنامه آموزشی
- ۶- تخصص معلمان ورزش
- ۷- تجربه معلمان ورزش
- ۸- اهداف آموزشی
- ۹- شیوه تدریس
- ۱۰- ارزشیابی (شعبانی بهار و همکاران، ۱۳۸۶)

تنوع در ارزشیابی ها در تربیت بدنی مدارس حاکی از آن است که تعدادی از معلمان بعضی از مهارت ها را ارزشیابی نمی کنند که این خود نشان دهنده عدم یکنواختی در تدریس مهارت های ورزشی در درس تربیت بدنی است که شاید یکی از دلایل آن نداشتن فضای مناسب و وسائل

آموزشی لازم باشد. (شفیع نیا ، ۱۳۸۶)

بیان مسئله:

امروزه ورزش در سراسر جهان جزئی جدانشدنی از فرهنگ، آموزش و علم است. (همتی نژاد، ۱۳۷۵) تربیت جسمانی در دوران کودکی که جنبه های مختلف شخصیت فرد شکل می گیرد و توشه دوران زندگی (همراه با پذیرش مسؤولیت های متعدد) است، بیش از سایر دوران ها اهمیت دارد. (عسکریان، ۱۳۷۹) بسیاری از مشکلات جسمانی افراد به ناکام بودن آنها در فعالیتهای جسمانی مربوط می شود. بنابراین برای کمک به شناخت خطرهای فقر حرکتی، آموزش آمادگی جسمانی، یادگیری مهارتها و دانش لازم برای آمیختن تمرین جدی با زندگی الزامی است. این آموزش بایستی از طریق فرایندهای رسمی تعلیم و تربیت و آموزش تربیت بدنی، تندرستی، ورزش و تفریحات سالم در مدارس و دانشگاه ها صورت پذیرد. ورزش آموزشی، دربرگیرنده تربیت بدنی و ورزش در واحدهای آموزش رسمی اعم از مدارس، دانشگاه ها و مؤسسات آموزش عالی است. ورزش تعلیم و تربیتی (آموزشی) در پی آن است که با فراهم آوردن زمینه های لازم و ایجاد محیط و فرصت های مناسب کلیه آموزش جویان را در موقعیت های آموزشی سالم قرار دهد، و با پاسخگویی به نیازهای آنان برنامه هایی برای تقویت جسم، همگام با اصول و مراحل رشد و هماهنگی با پرورش روح تأمین کند. (طرح جامع توسعه ورزش کشور، ۱۳۸۲)

امروزه مفهوم آموزش با زندگی ما پیوستگی زیادی یافته است به گونه ای که بیشتر افراد در سازمانهای آموزشی پزشکی متولد شده و درمان می شوند، در سازمان های آموزشی و پرورشی تحصیل کرده و سپس تحت آموزشهای آکادمیک کسب دانش و مهارت می کنند. (صافی، ۱۳۸۸)

مدرسه جایی است که تعلیم و تربیت رسمی در آن جریان دارد؛ از این رو بایستی آنچنان جایی باشد که موجب پرورش فکر، جسم، رفتار و شکوفایی استعداد شاگردان شود. (شعبانی، ۱۳۸۰)

در پایان قرن بیستم علوم پزشکی و دیگر علوم دلایل قاطعی را در باره فواید حاصل از فعالیت بدنی منظم، در دراز مدت ارائه کردند و بر لزوم پی ریزی آن در نخستین سالهای زندگی فرد تأکید ورزیدند. در بند ۲ منشور تربیت بدنی یونسکو از مؤسسه های ملی دعوت شده است که تربیت بدنی و ورزش را رواج دهند و از آن حمایت کنند. (آزمون، ۱۳۸۲)

برنامه استراتژیک فرایندی است در جهت تجهیز منابع سازمان و وحدت بخشیدن به تلاش های آن برای نیل به رسالت و اهداف بلند مدت، با توجه به امکانات و محدودیت های درونی و بیرونی هر سازمان. در این فرایند قوتها و ضعف های داخلی و فرصت ها و تهدید های بیرونی سازمان (SWOT¹) شناسایی می شوند و با توجه به مأموریت سازمان، اهداف بلندمدت برای آن تدوین می گردد و برای دستیابی به این اهداف از بین گزینه های استراتژیک اقدام به انتخاب استراتژی هایی می شود که با تکیه بر قوت ها و بهره گیری از فرصت ها، ضعف ها را از بین برده و از تهدیدها پرهیز شود تا در صورت اجرای صحیح باعث موفقیت سازمان گردد (الوانی، ۱۳۸۶)

برنامه ریزی استراتژیک یک فرایند پویا و با تفکر رو به جلو است که توسط مدیران ارشد و

¹ . Strengths ,Weaknesses ,Opportunities ,Threats

کارشناسان انجام می شود این چنین برنامه ریزی ای به گونه ای ایده آل، عامل مشارکت تمامی گروهها خواهد بود که آینده ایده آل (چشم انداز) سازمان و استراتژی محوری لازم را برای دستیابی به اثربخشی آنها تعیین کنند. (بانت^۱ و هینز^۲، ۱۳۸۶) فرایند برنامه ریزی استراتژیک در سازمانهای کشور با مشکلاتی مانند نبود اتفاق نظر در میان مسوولان در مورد برنامه های استراتژیک، فقدان تجزیه و تحلیل جامعه فرصت ها و خطرهای ملی، توجه ناکافی به ارزشها، روشن نبودن گزینه های مختلف استراتژیک در برخورد با مسائل، پایبند نبودن به الویتهای استراتژیک و نقصان در نظارت و ارزیابی نتایج عملی برنامه ریزی استراتژیک نیز روبرو بوده است. بسیاری از سازمانهای ورزشی در این فرایند به تعیین حوزه های کلیدی عملکرد مانند:مدیریت، ورزش همگانی و قهرمانی و... پرداخته اند و براساس یک کار علمی و مشارکتی به تدوین و اجرای برنامه استراتژیک مبادرت نموده اند. بطور مثال : در استرالیا آموزش و استخدام مربیان یکی از راهبرد های مهم در سند برنامه ملی در نظر گرفته شده است . کمیسیون ورزش استرالیا بخشی از طرح ها و برنامه های حمایتی خود را به توسعه نیروی انسانی سازمان ورزش اختصاص داده است (شعبانی، ۱۳۸۰)

طرح جامع ورزش کشور در قانون سوم توسعه کشور برای تعیین مسیر ورزش کشور، مطرح شد. این طرح ابعاد مختلف فنی، فرهنگی، اقتصادی و اجتماعی ورزش را تحت پوشش قرار می دهد. (قراخانلو، ۱۳۸۲) با تصویب سند راهبردی نظام جامع تربیت بدنی و ورزش در سال ۱۳۸۲ توسط

1. Bandt

2. Hains

هیئت دولت در راستای اجرای آن، ورزش همگانی و قهرمانی به عنوان دو مؤلفه اصلی مورد توجه قرار گرفتند. (طرح جامع توسعه ورزش کشور، ۱۳۸۲)

فراهم آوردن نظام جامع تربیت بدنی ورزش کشور، گام عمده و آغازین برای ساماندهی ورزش آموزشی در کشور می باشد. طرح جامع ورزش با صرف هزینه مالی و نیروی انسانی چشمگیری تدوین شده و انتظار می رود که ورزش کشور بدین وسیله به سامان شده و بر مدار برنامه به راه خود ادامه دهد. برخی کارشناسان بر اینکه طرح مذکور جامعیت لازم را داراست، اتفاق نظر ندارند و اجرای آن را در کشور ما با اطلاعات کنونی عملی نمی دانند. آیا طرح جامع ورزش کشور در صورت اجرا می تواند "ورزش آموزشی" کشورمان را متحول سازد و کاستی های آن را جبران و اوضاع او را به سامان نماید؟

بر این اساس ما در تحقیق حاضر در صدد آن هستیم تا به نقاط قوت و ضعف و نیز فرصتها و تهدیدهای پیش روی ورزش آموزشی در طرح جامع ورزش کشور بپردازیم و با مطالعه برنامه ها و راهبردهای ورزش آموزشی در این طرح به این موضوع پی ببریم که آیا ورزش آموزشی در این طرح می تواند تمام نیازهای این بخش را مرتفع سازد؟

اهمیت و ضرورت تحقیق

امروزه ثابت شده که ریشه بسیاری از موانع توسعه ورزش کشور از ساختار بیمار ورزش سرچشمه می گیرد و تنها راه علاج این بیمار، اصلاح این ساختار است. این مهم، ارزان به دست نیامده بلکه سالها طول کشید تا بالاخره در آذر ماه ۱۳۸۰ رئیس سازمان تربیت بدنی توسط رئیس جمهور برای این ماموریت حکم گرفت. به عبارتی در برنامه سوم توسعه، ضرورت تدوین "طرح جامع ورزش" به تصویب رسید و سازمان تربیت بدنی موظف گردید با تاکید بر عمومی کردن ورزش و علمی نمودن امر تربیت بدنی ورزش، توسعه ورزش قهرمانی در رشته های دارای اولویت و توسعه ورزش حرفه ای، تمرکز امور سیاست گذاری و نظارت در یک سازمان و واگذاری امور تصدی به بخش غیر دولتی، توسعه پژوهش و تحقیق، توجه جدی به امر تربیت بدنی و ورزش در مدارس و دانشگاه ها، این طرح را تهیه و به هیئت دولت ارائه کند. سازمان تربیت بدنی هم کار را به بخش خصوصی سپرد و نظارت عالی را به عهده گرفت. متأسفانه از نظرات اکثر کارشناسان و صاحب نظران عرصه های مختلف ورزش اعم از دست اندرکاران فدراسیون ها، قهرمانان، مربیان، داوران، اهالی مطبوعات و . . . در تدوین این طرح بهره برداری نشد و پس از صرف زمان زیاد و بودجه بسیار، طرح جامع در تاریخ ۸۲/۲/۲۱ به تصویب شورای سازمان تربیت بدنی رسید.

تفکر در مورد مسائل آموزشی و تحولات آینده آن، یکی از مهمترین وظایف برنامه ریزان و سیاست گذاران آموزشی در همه کشور های جهان است. این روند رو به رشد تفکر و مسئولیت، ناشی از این واقعیت است که گرانبها ترین سرمایه و منبع اصلی که هر جامعه برای نیل به آرمان ها و اهداف آینده خود بدان نیاز دارد، نیروی سازنده فکری آن است. (همتی نژاد و همکاران، ۱۳۸۵)

آنچه که عملا باید در برنامه ورزش و تربیت بدنی اجرا شود، با سایر برنامه های درسی مدرسه متفاوت است. (آزمون، ۱۳۸۲) درس تربیت بدنی و ورزش، بخشی سازنده در برنامه های آموزشی مدارس و وسیله و روشی برای تامین سلامتی، نشاط و تعادل هیجانی و تربیت اجتماعی است. از این رو دستیابی به چنین اهداف ارزشمندی، فقط از راه تدوین برنامه های نظام دار و هدفمند امکان پذیر است. (بنار، ۱۳۸۱) اجرای درس تربیت بدنی در مدارس با چالش ها و نارسائی هایی روبرو است که عدم رفع آنها می تواند اثرات جبران ناپذیری بر سرنوشت سلامتی دانش آموزان و وضعیت و جایگاه این درس در مدارس داشته باشد. لذا اجرای درس تربیت بدنی مدارس نیازمند تجهیزات سخت افزاری (تاسیسات، وسایل و حمایت مادی) و تمهیدات نرم افزاری (غنی سازی محتوا و برنامه آموزشی) است، تا این درس بتواند در تحقق اهداف آموزشی خود موفق باشد. (شعبانی بهار و همکاران، ۱۳۸۶)

از دیدگاه متخصصان، از مشکلات اساسی موجود؛ نبود تجهیزات و فضای کافی و عدم پیگیری و نظارت قوی مسئولان تربیت بدنی در پیشبرد اهداف است. (مرادی، ۱۳۸۹) مهم ترین عامل در نیل به اهداف هر سازمان، نیروی انسانی آن است. در آموزش و پرورش به دلیل اهداف معنوی و تربیتی، معلمان به عنوان مهم ترین عوامل اثر گذار در تعلیم و تربیت محسوب می شوند. (عسگریان، ۱۳۶۵)

به نظر می رسد تامین بودجه لازم و کافی و ایجاد و احداث فضاهای ورزشی و مهیا کردن وسائل و تجهیزات ورزشی می تواند در کیفیت بخشی به درس تربیت بدنی در مدارس مؤثر واقع شود. (شعبانی

بهار و همکاران، ۱۳۸۶) از این رو، اجرای این درس به منابع مالی، انسانی و برنامه ریزی دقیق نیاز دارد. (مرادی، ۱۳۸۹) اکنون نیز مسئولیت سیاست گذاری، برنامه ریزی و هدایت امر تربیت بدنی و ورزش مدارس بر عهده معاونت پرورشی و تربیت بدنی وزارت آموزش و پرورش است. (شجیع، ۱۳۸۹)

با توجه به بحث ها و اختلاف نظرهای فراوان که در طرح جامع ورزش کشور بین کارشناسان و صاحب نظران وجود دارد و همچنین ورزش آموزشی از مقوله هایی می باشد که بخش وسیعی از ورزش کشور را تحت پوشش قرار می دهد و زیربنای ورزش همگانی و قهرمانی می باشد. لذا پژوهشی در زمینه ورزش آموزشی در طرح جامع ورزش کشور ضروری و لازم به نظر می رسد .

اهداف تحقیق

هدف کلی تحقیق: مطالعه سیاستها و راهبردهای بخش ورزش آموزشی در طرح جامع ورزش کشور

اهداف اختصاصی :

۱. شناسایی نقاط قوت ورزش آموزشی در طرح جامع ورزش کشور
۲. شناسایی نقاط ضعف ورزش آموزشی در طرح جامع ورزش کشور
۳. شناسایی فرصت های محیطی ورزش آموزشی در طرح جامع ورزش کشور
۴. شناسایی تهدید های محیطی ورزش آموزشی در طرح جامع ورزش کشور
۵. مقایسه میان نقاط قوت ، ضعف ، فرصت و تهدید در ورزش آموزشی در طرح جامع ورزش کشور

پرسش های تحقیق:

۱. نقاط قوت ورزش آموزشی در طرح جامع ورزش کشور کدام است ؟
۲. نقاط ضعف ورزش آموزشی در طرح جامع ورزش کشور کدام است ؟
۳. فرصت های محیطی ورزش آموزشی در طرح جامع ورزش کشور کدام است ؟
۴. تهدید های محیطی ورزش آموزشی در طرح جامع ورزش کشور کدام است ؟
۵. آیا میان نقاط قوت، ضعف، فرصت و تهدید در ورزش آموزشی در طرح جامع ورزش کشور تفاوت

وجود دارد؟

تعریف مفاهیم و واژگان اختصاصی تحقیق

طرح جامع ورزش کشور در قانون سوم توسعه کشور برای تعیین مسیر ورزش کشور، مطرح شد. این طرح ابعاد مختلف فنی، فرهنگی، اقتصادی و اجتماعی ورزش را تحت پوشش قرار می دهد. (قراخانلو، ۱۳۸۲) در پژوهش حاضر نیز مقصود از طرح جامع ورزش کشور همان است که به استناد مفاد قانونی برنامه سوم توسعه کشور و با رویکرد عمومی و علمی کردن امور تربیت بدنی و ورزش کشور، مقرر شد. برنامه ریزی^۱: انتخاب اهداف درست، سپس انتخاب مسیر، راه، وسیله یا روش درست و مناسب برای تأمین اهداف (طیبی، ۱۳۸۴) در پژوهش حاضر مقصود از برنامه ریزی؛ یعنی، پیش بینی یا شرح مجموعه عملیاتی که باید انجام شود تا هدف های مورد نظر را تأمین کند.

استراتژی^۲: به معنای ایجاد تحول در یک سازمان یا یک مجموعه مورد توجه قرار گرفته، است. در فرهنگ عمید استراتژی به معنی علم اداره کردن عملیات و حرکت ارتش در جنگ آورده شده است (فروزنده دهکردی، ۱۳۸۴) در این تحقیق منظور از استراتژی؛ داشتن تصویر جامع از محیط بیرون سازمان و تعیین جایگاه سازمان در آن، داشتن اهداف بلند مدت، تعیین رسالت و اتخاذ سیاست و تاکتیک برای تحقق اهداف است.

برنامه استراتژیک^۳ فرایندی است در جهت تجهیز منابع سازمان و وحدت بخشیدن به تلاش های آن برای نیل به رسالت و اهداف بلند مدت، با توجه به امکانات و محدودیت های درونی و بیرونی هر سازمان. در این فرایند قوت ها و ضعف های داخلی و فرصت ها و تهدید های بیرونی سازمان (SWOT^۴) شناسایی می شوند و با توجه به مأموریت سازمان، اهداف بلند مدت برای آن تدوین می گردد و برای دستیابی به این اهداف از بین گزینه های استراتژیک اقدام به انتخاب استراتژی هایی می شود که با تکیه بر قوت ها و بهره گیری از فرصت ها، ضعف ها را از بین برده و از تهدید ها پرهیز

^۱.planning

^۲.Strategy

^۳.strategic planning

^۴. Strengths ,Weaknesses ,Opportunities ,Threats